

SEAL OF THE UNIVERSITY OF CALIFORNIA
LET THERE BE LIGHT
1868

BEDENKINGEN

OVER DE

KORENWETTEN.

Bedenkingen

OVER DE

KORENWETTEN,

DOOR

J. ACKERSDIJCK.

» *Is het niet als of wij ons schaam-*
» *den verstandiger gehandeld te*
» *hebben dan anderen.*" Blz. 27.

UTRECHT,
BIJ N. VAN DER MONDE.
1835.

Het voorstel om in Noord-Nederland eene Korenwet in te voeren (1), is een verschijnsel, dat bij de vreemdelingen verwondering en bij vele Nederlanders meer dan verwondering moet opwekken. Het beginsel van vrijheid voor den graanhandel werd als in ons land t'huis behoorende beschouwd; onze voorvaderen stelden er grooten prijs op; en het scheen eene les hunner wijsheid te zijn, die zij ons hadden nagelaten, om nimmer dit heilzame beginsel te laten varen. De Hollanders hadden de schoone proef doorgestaan, om zich door geene voorbijgaande omstandigheden of bijzondere belangen te laten vervoeren: zoo wel bij zeer hooge als bij zeer lage prijzen der levensmiddelen hadden zij allen dwang van de hand gewezen (2). En de ondervinding had hunne standvastigheid bekroond. Dit voorbeeld stak te meer uit door de dwalin-

gen waartoe men in andere landen was vervallen, en de bijna onherstelbare moeijelijkheden, die daaruit gevolgd waren. De wetenschap had er voordeel uit getrokken, en, wanneer men hare beginsels aan daadzaken wilde toetsen, voerde men Holland aan als het land waar men op den goeden weg was gebleven, Engeland als dat waar men dien verlaten had.

Toen wij met Belgie vereenigd waren, was het verschil van gevoelens omtrent dit onderwerp als nationaal beschouwd. Wie herinnert zich niet den strijd die in 1816 en 1817 plaats vond omtrent voorstellen om den uitvoer te beletten, en den nieuwen strijd in 1822 en 1823 met niet minder drift en bitterheid gevoerd om den invoer te bezwaren. Steeds hadden de Noord-Nederlanders de vrijheid verdedigd; en toen in 1830 Belgie zich van ons afscheide, was eene der eerste veranderingen in de wetgeving, dat men eene belasting op den invoer, die op aandrang der Belgen in 1825 was daargesteld, wegnam. De wet daartoe betrekkelijk werd in de Staten-Generaal met eenparige stemmen aangenomen (3). De Noord-Nederlanders kwamen dadelijk terug tot de vrijheid van den graanhandel, waaraan zij steeds zoo gehecht waren geweest, en algemeen werd dit toegejuicht.

Dit pleit scheen dus in ons land voldongen te zijn, en hierin altans hadden wij bij de meeste

andere landen, veel vooruit. Men konde te meer verwachten, dat de Hollanders van het steeds bewaarde beginsel niet zouden afgaan, daar de wetenschap, bij elken stap dien zij voorwaarts gedaan heeft, dat beginsel meer heeft bevestigd, en er thans bijna geen verschil van meeningen meer gevonden wordt, zelfs in de landen waar de korenwetten bestaan, omtrent hare schadelijke uitwerking, doch alleen omtrent de mogelijkheid om er van terug te komen. Is het niet vreemd, dat, terwijl in het naburig Engeland aanhoudend klagten oprijzen over de verkeerdheid van het stelsel waardoor men gedrukt wordt, wij datzelfde stelsel bij ons zouden invoeren; en, indien wij dit wilden doen, waarom zoo zeer daartegen gestreden, toen het door onze zuidelijke landgenooten zoo dringend verlangd werd; waarom dan toen niet dien twistappel uit den weg geruimd. Inderdaad waren korenwetten veel minder schadelijk voor het vereenigd koningrijk, dat zoo veel graan oplevert, dan voor Noord-Nederland, dat veelal vreemden toevoer behoeft (4). Sedert 1830 hebben wij steeds granen voor eigen gebruik ingevoerd.

De verwondering, en ik moet er bijvoegen, de droefheid welke bij mij het voorstel eener korenwet heeft teweeggebragt, bestaan gewis bij vele mijner landgenooten, en menigeen is reeds opgetreden om er het nadeel van aan te wij-

zen. Doch bijna altijd wordt het onderwerp uit het oogpunt der belangen van een of anderen tak van nijverheid beschouwd, en het voordeel of nadeel, dat enkele klassen of kringen in de maatschappij daaruit trekken zullen, betoogd. Er is een ander standpunt, waarop men zich zoo zeldzaam plaatst, namelijk dat van de wetenschap en het belang van allen; en juist op dat standpunt kan men zich het best overtuigen van den aart van het voorgeslagen stelsel, en van de gevolgen die het noodwendig hebben moet. Dit is niet zeer moeijelijk of raadselachtig; de theorie en de ervaring hebben hierover veel licht verspreid, doch het wordt niet algemeen opgemerkt. Hieraan zoo mogelijk te herinneren is het doel van dit kleine geschrift. Ik wensch geheel niet als verdediger te spreken van handel, fabrieken of landbouw, en houde mij zelfs overtuigd, dat hunne belangen niet strijdig zijn; doch tevens dat het stelsel van korenwetten voor alle takken van nijverheid schadelijk is, en dat het op de geheele natie zoude drukken als een nieuwe, zware last, waarover men zich te laat zoude beklagen. Het is nog mogelijk dat mijn vaderland voor dien grooten misstap in de wetgeving bewaard blijve; wanneer men eenmaal den verkeerden weg heeft ingeslagen, is het bijna niet mogelijk daarop terug te keren. Deze bedenking en geene andere heeft mij de pen doen opvatten.

De korenwetten hebben ten doel de prijzen der granen te doen stijgen » tot bevordering der belan» gen van den landbouw." Wat regelt in het algemeen de prijzen der waren, en wat heeft hieromtrent bijzonder plaats ten opzigte der granen en andere voortbrengsels van den landbouw? Elke soort van waren kan niet anders daargesteld worden dan door arbeid en aanwending van kapitaal, en het is in deze opoffering, dat de grond ligt van den natuurlijken of noodzakelijken prijs. De landbouwer, de fabrikant, de handelaar moet bij den verkoop zijner waren zijnen arbeid beloond vinden en voor zijn kapitaal renten genieten, of zijne onderneming is mislukt. Wanneer de waren, die elk hunner weder van anderen inkoopt, terwijl het geld als ruilmiddel gediend heeft, evenveel opoffering van arbeid en kapitaal veroorzaakt hebben, zoo is de ruiling voor de natuurlijke prijzen geschied, en beide partijen kunnen voldaan zijn. Doch wanneer, naar evenredigheid van den voorraad van sommige waren, het aantal der koopers groot is, zoo stijgt de marktprijs boven den natuurlijken, en omgekeerd wanneer er veel voorraad en weinig koopers zijn, daalt de marktprijs beneden den natuurlijken prijs. In het eerste geval leveren de waren meer dan de gewone belooning voor arbeid en kapitaal op, in het tweede minder. Dit geeft aanleiding dat de voortbrenging der waren, die veel gevraagd worden, en dus veel voordeel opleveren, toe-

neemt, en die der weinig gevraagde afneemt; en juist hierdoor herstelt zich het evenwigt. Zoo heeft de werkelijke of marktprijs (*prix-courant*) steeds de strekking om met den natuurlijken prijs overeen te komen. En wanneer door gebrek aan koopers de eerste lang beneden den tweeden bleef, zoude de voortbrenging van zulk eene soort van waren ophouden; in dezen zin noemt men dan den natuurlijken ook wel noodzakelijken prijs. De voortgang der kunsten en uitvindingen hebben het mogelijk gemaakt sommige waren met minder arbeid of kapitaal daar te stellen; zulke waren zien wij dan goedkooper worden; en wanneer voor eenige soort van waren meerdere bezwaren ontstaan, zoo dat men ze niet meer met dezelfde opoffering van arbeid en kapitaal kan daarstellen, zoo worden zij noodwendig duurder. Dit is de gang der nijverheid in het algemeen.

Bij den landbouw hebben nog bijzondere omstandigheden plaats, waardoor zich deze nijverheid wezenlijk van de andere onderscheidt. Arbeid en kapitaal zijn eveneens de middelen waardoor zij hare voortbrengsels doet ontstaan, en in zoo verre is er voor deze even als voor andere waren eenen natuurlijken prijs. Doch van hetzelfde graan dat ter markt komt, heeft het eene last veel meer opoffering van arbeid en kapitaal veroorzaakt dan het andere. Dit verschilt in de eerste plaats naar mate der vruchtbaarheid van het land; en in de tweede plaats naar

mate der afgelegenheid van de markt. De natuurlijke prijs zoude dus ook verschillend zijn. Doch voor den kooper maakt dit geen onderscheid; de marktprijs is dezelfde, en die regelt zich onvermijdelijk naar dat gedeelte van het graan hetwelk in de ongunstigste omstandigheden is voortgebragt, want deze prijs is de noodzakelijke. Men kan zich dit op deze wijs voorstellen. Bij den aanvang van den landbouw wordt het eerst bebouwd de beste grond, die het minste afgelegen is van de plaats waar de veldvruchten moeten verkocht worden. De prijs, welke de opoffering van den landbouwer aan arbeid en kapitaal beloont, is dan de natuurlijke en tevens de werkelijke. Doch wanneer de bevolking en de behoefte aan granen toenemen, is men genoodzaakt minder vruchtbaar land te ontginnen, of wel hetgeen meer afgelegen is, waardoor de kosten van vervoer grooter zijn. Dit graan heeft meer arbeid en kapitaal gevorderd dan het eerste, de prijs moet dus hooger zijn, want anders zoude de landbouwer het niet dan met verlies kunnen verkoopen. Eene nog grootere behoefte brengt te weeg, dat men nog slechteren grond bebouwt, of die nog verder afgelegen is; ja zelfs dat men het graan uit verre landen aanvoert, wanneer de kosten en gevaren van de reis worden opgewogen door mindere duurte van dat graan in het land waar het voortgebragt wordt. Somtijds

vindt men het voordeelig om op het reeds vroeger bebouwde land meer vlijt en kapitaal aan te wenden, en op die wijze de hoeveelheid der vruchten grooter te maken. Zulk eene vermeerdering staat dan gelijk met de even vermelde: het is door middel van meer opoffering in evenredigheid der hoeveelheid, dat men ze verkrijgt. Steeds moet de prijs vergoeding opleveren voor den arbeid en het kapitaal dat men heeft moeten aanwenden voor het graan, dat in de ongunstigste omstandigheden is voortgebragt om de markt genoegzaam te voorzien. Hieruit volgt dat elk die het voorregt heeft vruchtbaarder of beter gelegen land te bezitten, voor zijne granen steeds hoogeren prijs bekomt, en dus veel meer dan den natuurlijken prijs op zijn land. Daarom heeft men den prijs, dien hij bekomt, ook wel voorregtsprijs (*prix de privilège*) genoemd. Deze omstandigheid verklaart ons, waarom zulk een eigenaar, wanneer hij zijn land aan een ander landbouwer wil leenen, een huur of pacht daarvoor bekomen kan, eene belooning voor den kalen grond zonder eenig gebouw; en dat deze pacht voor dezelfde uitgestrektheid land hooger is, naarmate het vruchtbaarder of nader bij eene stad, rivier of kanaal, in het algemeen gunstiger, gelegen is. Het inkomen van den landeigenaar, of de landpacht, heeft dus haren oorsprong in de ongelijkheid van de krachten der natuur en in de meerdere of

mindere afgelegenheid van het land; zij is door geene wetten of inrigtingen, door geen menschelijk toedoen ontstaan; zij is aan de eigenaars zonder eenige daad van hunne zijde te beurt gevallen. Zij is niet de oorzaak maar het gevolg van de hoogere prijzen der granen. Wanneer iemand zijn land verkoopt, zoo ontvangt hij van den kooper een kapitaal en staat daarvoor aan dezen het voorregt af van den grond te bezitten, waarop met minder opoffering dan elders graan kan worden voortgebragt. Doch het land zelf wordt daardoor geen kapitaal, want het is door geen menschelijke nijverheid ontstaan.

Deze eenvoudige verklaring van den oorsprong en den aart der landpacht behoort, zoo mij toeschijnt, tot die punten der volkshuishoudkunde, welke niet wel meer kunnen in twijfel getrokken worden. Het is geen stelsel of vergezochte theorie, maar het is de eenvoudige waarneming van hetgeen in de werkelijke wereld plaats heeft. Intusschen worden vele verschijnselen daardoor opgehelderd. Wanneer in een rijk en welvarend land vele gronden onbebouwd liggen, is dit geen teeken van nalatigheid van de bewoners, geene oorzaak van armoede, zoo als men wel eens beweerd heeft. Het is dewijl het graan, dat op zulke gronden zoude worden voortgebragt, meer arbeid en kapitaal zoude vereischen, dan waarvoor men andere waren kan daarstellen, die men met den vreemde-

ling voor granen ruilt. Zulke gronden zijn voor beplanting of weide soms nog wat waard, doch graan daarop te bouwen zoude verlies opleveren. Somtijds is de grond voor den eigenaar waard om bebouwd te worden, doch kan niet verhuurd worden. Dit heeft plaats wanneer de vruchten genoegzame waarde hebben, om dien landbouwer voor zijn arbeid en kapitaal te beloonen, maar niets meer. Zijn grond is dan onbevoorregt, er schiet niets over boven de gewone belooning der nijverheid, en alleen wanneer er iets overschiet vormt dit de landpacht voor den eigenaar.

Er zijn dus twee geheel verschillende inkomsten: dat van den landbouwer in overeenstemming met zijn arbeid en kapitaal, en dat van den eigenaar afhangende van het meerder of minder voorregt van zijnen grond. In vele landen waar het stelsel van pachten niet bestaat, loopt dit verschil niet zoo in het oog; in ons land en elders, waar de landeigenaar en de gebruiker van het land meestal niet dezelfde zijn, is het zeer kennelijk. Evenwel wordt nog dikwijls, wanneer de eigenaar zijn land zelf bebouwt, dit onderscheid niet opgemerkt, en zijn geheele inkomen als dat van zijne nijverheid beschouwd, eene dwaling die in de toepassing zeer misleiden kan. (5)

Er is eene andere bijzonderheid aan den landbouw eigen, welke men bij de beschouwing van

dezen tak van nijverheid niet mag uit het oog verliezen, te weten: het groote verschil van de oogsten, en de veranderlijkheid der prijzen die daarmede zamenhangt; — verder de stoornis, welke deze prijzen nu en dan door politieke omstandigheden ondergaan. Op denzelfden grond verkrijgt de landman in verschillende jaren, zonder zijn toedoen, zeer ongelijke hoeveelheden graan; zoo dat overvloed en schaarschte, hooge en lage prijzen, in eene niet vooruit berekenbare afwisseling op elk ander volgen. Oorlog of vrede brengen dikwijls nog grootere veranderingen teweeg. De oorlog verwoest vele levensmiddelen, vordert grooten voorraad op de punten waar de legers zich bevinden, stoort niet zelden den handel met de landen, welke in die behoefte zouden kunnen voorzien. Het gevolg daarvan is onmatige duurte in het land waarin of waar nabij de oorlog gevoerd wordt en buitengewoone goedkoopheid in het land waarvan de uitvoer gestremd is. Er bestaat dus voor den landbouw eene wisselvalligheid, die van hare toekomstige voordeelen eene soort van kansrekening maakt. Bij naauwkeurige waarneming zal men toch bevinden, dat op ver de meeste, met name de bevoorregte gronden, die kansen eigenlijk voor den eigenaar, niet voor den landbouwer, bestaan. De vruchten van het land, ook wanneer zij minder overvloedig zijn, of minder hoog in prijs, zijn gewoonlijk nog wel toereikend om den arbeid en het kapitaal van den

landbouwer te beloonen; doch het overschot, waaruit de inkomsten van den eigenaar voortvloeijen, ontbreekt; en dit overschot is in voorspoedige jaren des te grooter. In de landen waar de groote landeigenaars hunnen grond voor eigen rekening laten bebouwen, is hun inkomen hierdoor zeer verschillend: zoo ziet men somtijds in Polen en Rusland de rijke edellieden genoodzaakt, om in slechte jaren den geheelen oogst te gebruiken om hunne lijfeigenen te onderhouden, terwijl zij voor hunne eigene verteeringen geld opnemen. In goede jaren daarentegen kunnen zij uit de opbrengst hunner goederen overvloedig leven.

Wanneer het land verpacht is, neemt de pachter die kansen voor zijne rekening, en de eigenaar verkrijgt een vast inkomen, dat dikwijls minder, somtijds ook meer bedraagt, dan de som die, na de belooning voor arbeid en kapitaal, bij den landbouwer overblijft. Daarom kan men in arme landen geen grond verpachten: de landbouwer moet eenig eigen vermogen bezitten, om ook in minder goede jaren de pacht aan den eigenaar te kunnen opbrengen. Evenwel zelfs wanneer men den grond aan gegoede landbouwers verpacht heeft, en de jaren van lagere prijzen dan men verwacht had elkander opvolgen, gebeurt het zelden dat deze pachters aan den eigenaar de pacht kunnen blijven betalen, die hun door den verkoop hunner veldvruchten niet vergoed wordt. Die eigenaars zijn dan

genoodzaakt afslag te verleenen, of altans bij vernieuwing van de overeenkomst een lagere pacht te bedingen. Dit heeft bijzonder plaats wanneer te voren de prijzen door den oorlog zeer hoog geweest zijn.

Deze onzekerheid der inkomsten is een nadeel van landeigendom, dat men niet ontkennen kan, en waaraan de eigenaar van kapitalen, indien hij die wel weet te plaatsen, niet zoo zeer blootgesteld is. Doch hier staat tegenover, dat het land zelf niet verloren gaat, terwijl het volkomen verlies van kapitalen maar al te dikwijls plaats vindt. Landgoederen worden dan ook nog steeds als zeer verkieslijke bezittingen beschouwd. En waar men het vermogen der famielien heeft willen bevestigen, heeft men landgoederen en niet kapitalen tot onverkoopbare eigendommen gemaakt.

Het is evenwel deze wisselvalligheid van de oogsten en van de prijzen der granen, deze veranderlijkheid van de voordeelen der landeigenaars, welke aanleiding gegeven heeft, tot zeer veel moeijelijkheden en bezwaren, en tot menigvuldige wetten en andere maatregelen van de regeringen, waarvan de betrachting voor den staatsman ten uiterste leerzaam is. Op allerhande wijzen heeft men getracht de hooge prijzen in tijden van schaarschte te doen dalen, zoo als door de bepaling van een maximum, de straffen tegen de opkoopers en diergelijke. De regeringen hebben gemeend te moeten zorgen dat steeds overvloed van levensmid-

delen voorhanden was. En wanneer die overvloed werkelijk bestond, heeft men de daling der prijzen, die er mede zamenhing, door nieuwe maatregelen willen veranderen. Nergens hebben die maatregelen het gewenschte doel bereikt, en bijna altijd hebben zij het kwaad veel verergerd: het zijn zoo vele proefnemingen geweest om te doen zien wat men niet doen moet. Hetgeen wij zoo even opmerkten omtrent de eigenschappen van den landbouw lost ons dit geredelijk op. Het was worstelen tegen de natuur: geene wetten, geen dwang kunnen den loop der jaargetijden veranderen, of de aarde noodzaken om steeds gelijken oogst op te leveren. Daarentegen heeft de ondervinding geleerd, dat waar men de natuur in haren loop niet stoorde, maar den handel in granen volkomen vrij liet, de ongelijkheid van voorraad en prijzen het minste plaats vondt. En de oorzaak hiervan is evenzeer in het oogvallend. Bij vrijen handel vloeit natuurlijk het overtollige graan, uit de streken, waar het goedkoop is, naar het land waar men te kort komt; en dit land vindt op zijne beurt door dien handel de gelegenheid om, zoo dra het van een of ander graan overschot heeft, op de beste markt redelijke prijzen te bekomen. Behoef ik het te herhalen, mijne lezers, het land waar deze proef genomen werd was het onze (6).

De korenwet intusschen, welke nu voorgesteld is, behoort volkomen tot die maatregelen, welke

in strijd zijn met de natuur van den landbouw. Wanneer zij wordt ingevoerd zal zij al het onregt en alle de nadeelen ten gevolge hebben, die in andere landen daaruit zijn voortgesproten, en wij zullen evenmin als in die landen kunnen voorkomen, dat de moeijelijkheden, waarover men nu klaagt, zich op nieuw voordoen.

Die moeijelijkheden komen in de geschiedenis van bijna alle landen menigvuldig vóor. Wanneer de prijzen der granen gedurende eenige jaren zeer hoog zijn geweest, worden de landeigenaars en pachters daaraan gewoon; zij maken bij verkoop en bij pachten hunne berekening naar die hooge prijzen; en wanneer vervolgens gewoone prijzen terugkomen, soms jaren van lage prijzen elkander opvolgen, zoo trachten zij hunne landgenooten voor die misrekening aansprakelijk te maken, en verlangen, dat de regering, die nimmer hunne inkomsten gewaarborgd heeft, hen ten koste van anderen daarin zal handhaven. Het is bij die gelegenheid dat zij die zulke maatregelen verlangen, en de regeringen die ze nemen, wanen dat het de bescherming van den landbouw als nijverheid geldt, terwijl die inderdaad door zulke maatregelen niet beschermd of bevorderd wordt. Geen andere is onze tegenwoordige toestand. Door den langen oorlog en de duurte der granen, rampzalig gevolg daarvan, zijn de landpachten en de kooppRijzen der landgoederen zeer verhoogd. Die zijn sedert wel

eenigzins gedaald; doch de prijzen der granen zijn in de laatste jaren beneden de berekening van de eigenaars en pachters gebleven. Van hier dat de pachten niet evenredig zijn met de opbrengsten van het land; met andere woorden: dat wanneer de pachter zijne veldvruchten verkoopt, en van het bedrag af trekt wat tot belooning van den arbeid en de rente van het kapitaal moet dienen (den natuurlijken prijs), hem niet zoo veel overblijft, als hij zich verpligt heeft aan den eigenaar te betalen. Dit is een ongeluk voor den pachter, en, waar die niet betalen kan, voor den eigenaar; ik ben ver af dat te ontkennen. Doch hetgeen hier te kort schiet, is niet het inkomen van den landbouwer, maar dat meerdere hetgeen uit het voorregt van het land voortspruit, en dat de inkomsten van den eigenaar daarstelt. Het is onvermijdelijk, dat indien niet de prijzen van zelf stijgen, de eigenaar de pacht verminderc; maar het land behoeft niet onbebouwd te blijven. In de eerste jaren van den oorlog vond juist het tegenovergestelde plaats. De pachten waren nog naar de vroegere vredesprijzen berekend, en de pachter genoot toen de voordeelen van de verhooging dezer prijzen, tot dat bij de vernieuwing der pachten de eigenaar meer voordeelen voor zich bedong.

De winsten, welke in die tijden aan de pachters ten deel vielen, hebben eene andere omstandigheid doen geboren worden. Vele dezer pachters zijn

zelf eigenaars geworden; zij hebben zich door de hooge graanprijzen laten verleiden, om hun land duur te koopen, en daar zij niet genoegzaam kapitaal bezaten, om den koopprijs te betalen, is die grootendeels als plecht op hun land blijven staan. Thans bevinden zij zich buiten staat, om de renten van dat opgenomen kapitaal te voldoen en uit het overschot voor zich en hun gezin levensonderhoud te vinden. Hier, zegt men, is het toch wel de landbouw die kwijnt. Niets is onjuister; het is het inkomen van den eigenaar dat verminderd is, en daar deze koopers het regt op dat inkomen voor een vreemd kapitaal gekocht hebben, zoo bedragen nu de renten van dat kapitaal meer dan dat inkomen. Hier is geen ander middel dan dat zij ophouden eigenaars te zijn, of dat de geldschieters zich eenig verlies laten welgevallen.

In enkelde gevallen kan de landbouw zelf lijden, te weten: waar eigenaars hun land, hetgeen geheel geene pacht zoude kunnen opbrengen, zelf bebouwen, en nu in den oogst geene evenredige belooning voor hunne arbeid en kapitaal vinden. De oorlogsprijzen kunnen tot het bebouwen van zulken weinig dankbaren grond ook aanleiding gegeven hebben. Indien deze eigenaars van elders inkomsten hebben, zullen zij waarschijnlijk deze jaren liever den landbouw met eenig verlies aanhouden, in het vooruitzigt, om in betere jaren door eenig overschot van winst schadeloos gesteld

te worden; want in alle nijverheid, doch bijzonder in den landbouw, moet soms verlies en winst elkander opwegen. Doch zijn het onvermogende lieden, zoo verdienen zij belangstelling en ondersteuning; doch zij hebben geen aanspraak, dat om hunnent wil het brood duurder zoude worden. Hun schamele landbouw is als nijverheid niet zeer belangrijk; en verkieslijk is het dat zij dien tegen andere werkzaamheid verwisselen, waarvan de opbrengst meer met den arbeid geëvenredigd of altans minder onzeker is. Wanneer land van de minste soort zal bebouwd worden, zoo is dit alleen passend voor landbouwers welke van elders eenig verzekerd bestaan hebben, want zij alleen kunnen de goede en kwade jaren door elkander nemen, zoodat die zaam de bebouwing beloonen.

De landbouw als winstgevende volksvlijt behoeft dus geene ondersteuning, en zij zoude die ook door de korenwet niet ondervinden, Doch de inkomsten der landeigenaars zouden door die wet worden in stand gehouden en verhoogd, en dit is het inderdaad, dat men onder den naam van bevordering der belangen van den landbouw verstaat. Dit is ook de uitwerking die de korenwetten in Engeland hebben gehad.

Even zoo als de strekking der korenwetten geheel verschillend is van hetgeen men zich uit hare omschrijving zoude voorstellen, zoo zijn ook de middelen, die zij aanwenden om haar doel te be-

eiken, van een geheel anderen aart dan men in en eersten opslag zoude vermoeden. Aanmoediing, bescherming onzer eigene voortbrengsels gen vreemde, prijsverbetering en diergelijke beekenen niets anders dan eene nieuwe belasting en ne belasting van de zwaarste soort. De wet is eschikt om regelmatig het graan duurder te doen jn dan het in den natuurlijken toestand zijn ude : het geheele verschil is eene opbrengst, die en van hen, die dat graan gebruiken, afvordert. eze belasting zal eenige millioenen jaarlijks beopen, en dit moet zij ook, indien zij zal uitweren, dat de pachters hunne hooge pachten, de genaars, wier land met plechten bezwaard is, inne geldschieters zullen kunnen betalen. Het elsel eens aangenomen zijnde, wordt de natie behouwd als de inkomsten der landeigenaars te bben gewaarborgd; en indien het ontworpen rief hiertoe onvoldoende mogt bevonden worden, het eene stilzwijgende belofte, dat men het zal rhoogen, want anders ware de maatregel eene isleiding, en met de teleurstelling zouden de agten nog veel grooter worden. In de landen, iar korenwetten bestaan, met name in Engeland Frankrijk, zijn de tarieven meermalen verhoogd. belasting moet dus zwaar zijn, want juist op t men aan de eene zijde krachtdadig te hulp me, moet men aan de andere zijde veel laten brengen. De wet schept geene rijkdommen : alles

2*

wat zij aan den eenen geeft moet zij aan den a
deren ontnemen, en niets is bedrieglijker dan b
rekeningen die schijnen te bewijzen, dat de nat
met weinig te betalen veel kan opbrengen (7).

Deze belasting is des te drukkender, omdat z
niet wordt opgebragt in evenredigheid van de inkon
sten, maar van de behoeften. De rijken betale
er bijna niet meer in dan de armen: de behoe
tige, talrijke familie, die naauwelijks de middele
heeft om brood te eten, zal er het meest in betale
zij zal dagelijks eenige centen ten offer brenge
De belasting op het gemaal is reeds zeer drukke
de, doch het zijn juist de lage korenprijzen, well
het bezwaar daarvan draaglijk maken; bovendi
levert zij een belangrijk gedeelte van de inkomst
van den staat op. Doch nu zoude men in ons la
korenwetten hebben, om, ten gunste der lan
eigenaars, het brood duur te doen zijn; belasti
op het gemaal voor het rijk en belasting op h
gemaal voor de steden. Ik geloof niet dat in een
land zulk eene driedubbelde belasting op de eer
levensbehoefte gelegd is.

Terwijl nu in de belasting, onder den naa
van korenwetten, de minstvermogende het mee
betaalt, worden de voordeelen daaruit juist in
omgekeerde rede genoten. Aan hen die veel he
ben zal veel gegeven worden; de verdeeling g
schiedt uit den aart der zaak niet naar de behoe
maar naar den rijkdom. Indien een landeigena

slechts twee honderd gulden inkomen heeft en het graan, ten gevolge der wet, zoo veel duurder wordt, dat zijn inkomen tot op 250 gulden stijgt; zoo zal de rijke grondbezitter, wiens inkomen twintig duizend gulden bedroeg, dit even eens tot op 25,000 gulden zien vermeerderen. Om dus aan den man, die behoefte kon hebben, vijftig gulden te schenken, zal men aan dengenen, die niet de minste behoefte heeft, tegelijk een geschenk van vijf duizend gulden doen toevloeijen. Men rekent, dat in Engeland de inkomsten van vele aanzienlijke eigenaars door de korenwetten verdubbeld zijn; en hieraan wordt het in dat land toegeschreven, dat zij nog vele voorstanders, hoewel dan geene verdedigers meer, vinden.

Doch het is er ver van af dat deze de eenige nadeelen der korenwetten zouden zijn. Wanneer men het vreemde graan van de mededinging uitsluit, en het inlandsche daardoor in prijs doet stijgen, zoo breidt men binnenslands den kring uit buiten welken de voortbrenging van graan niet met voordeel geschieden kan; en naarmate de bevolking en de behoefte toenemen, wordt slechter of afgelegener land bebouwd, waarvan men het graan met meer opoffering verkrijgt dan die door den vrijen, natuurlijken prijs zoude worden vergoed. De kunstmatig verhoogde prijzen brengen dus te weeg, dat de krachten der natie aan die ondankbare nijverheid besteed wor-

den; terwijl men bij vrijen graanhandel, met diezelfde opoffering van arbeid en kapitaal, voorwerpen zoude verkrijgen, welke voor vreemd koren ingeruild, nog één ruim overschot nalaten. Het is om deze rede, dat belasting op den invoer van granen zoo veel schadelijker is dan op den invoer van andere waren, dewijl men den voorraad binnenslands niet vermeerderen kan zonder steeds meer kosten aan te wenden, hetgeen ten opzigte van andere waren meestal het geval niet is. Wanneer nu het graan op slechter of afgelegener land voortgebragt wordt, betaalt de natie dit graan te duur, en bekomt evenwel de verkooper niet meer dan den noodzakelijken prijs. Hier heeft dus rein verlies plaats; de belasting wordt opgebragt, en niemand heeft er genot van.

Dat dit gebeuren moet in alle landen, waar niet zonder belemmering van den invoer reeds meer dan genoeg voor eigen gebruik wordt voortgebragt, kan bij de beschouwing van de oorzaak der prijzen niet twijfelachtig zijn; en dat dit werkelijk het gevolg der korenwetten geweest is, leert ons Engeland. In 1791 vorderde men daar dat de invoer door hooge regten zoude verhinderd worden, zoodra het quarter tarw tot 50 sh. en het quarter rog tot 34 sh. zouden dalen, want dit, zeide men, waren de prijzen, waarvoor de landbouw konde aangehouden worden. In 1805 klaagde men

dat die prijzen onvoldoende waren, en de wet verhief dit minimum op 63 sh. voor de tarw en 42 sh. voor de rog. In 1814 klaagde men op nieuw en het parlement stelde het nogmaals hooger, te weten voor de tarw op 80 sh. voor de rog op 53. En thans klaagt men niet minder en vordert alweder nieuwe bescherming! Nu bedraagt, volgens naauwkeurige berekeningen, gegrond op het onderzoek dat van wege het parlement heeft plaats gevonden, de som, welke in Engeland jaarlijks ten gevolge der graanwetten door de natie wordt opgebragt, ongeveer *drie honderd millioenen gulden*, en van deze som gaan nagenoeg *twee honderd zestien millioenen guldens* geheel verloren, terwijl *vier en tachtig millioenen* in de kas der landeigenaars worden overgebragt (8). Ons land nu, bevindt zich ten dezen opzigte juist in den toestand van Engeland: wij hebben eene sterk toenemende bevolking, welke naar evenredigheid zeer vele stedelingen telt, en ons land levert niet genoegzaam koren op voor eigen gebruik; de korenwet zal dus bij ons onmisbaar dezelfde schrikbarende gevolgen hebben (9).

Deze omstandigheid, dat door de wering van buitenlandsche granen aan den landbouw eene schadelijke rigting gegeven wordt, brengt mede, dat het naderhand niet wel mogelijk is tot den natuurlijken staat terug te komen. Er zijn dan

zoo vele gronden bebouwd, welke zonder het stelsel van uitsluiting dit niet waard zouden zijn, zoo vele kosten zijn aan die gronden besteed; de pachten en de prijzen bij verkoop zijn op hetzelfde stelsel gegrond, en de wet schijnt een regt gegeven te hebben aan hen die op hare bepalingen berekeningen gebouwd hebben. In dien toestand bevindt zich Engeland; hoewel het groote nadeel der wet algemeen wordt ingezien, is men met regt huiverig om er van terug te komen. Wij zouden daarentegen, als ware het moedwillig, aan ons zelven een gekend kwaad berokkenen. Zoude het niet te bejammeren zijn, dat wij uit de ondervinding die ons zoo nabij is en die zoo treffend spreekt, niets leeren zouden.

Doch ik wil trachten, om nog op andere gevolgen opmerkzaam te maken. Wanneer de levensmiddelen duurder worden rijzen de dagloonen, want die regelen zich naar de behoeften, doch zij doen dit langzaam en onvolledig. Hierdoor worden alle takken van nijverheid belemmerd; de fabrieken, welke zich pas beginnen te vestigen, zullen er een onoverkomelijken hinderpaal in vinden; de kapitalen, welke zoo nuttig in het vaderland zouden kunnen aangewend worden, zullen meer en meer naar andere landen vloeijen, waar ze meer voordeelen opleveren; en terwijl alles duurder wordt ondervinden de landbewoners zelve het nadeel daarvan, en zij zullen niet de laatste zijn die er zich over beklagen.

De voorspoed, dien Engeland genoten heeft, bewijst geenszins dat de hooge dagloonen niet zoo nadeelig zouden zijn. Het waren de groote vorderingen in de aanwending der werktuigen, de onuitputtelijke steenkoolmijnen, de ijzermijnen en andere voordeelen welke voor Engeland tegen het nadeel der hooge dagloonen opwogen; doch meer en meer wordt dit nadeel gevoeld; de hooge prijzen van de meeste waren zijn reeds zeer belemmerend, en niet alleen de Engelsche kapitalen maar zelfs de rijke inwoners verlaten menigvuldig het land, om zich aan dit kwaad te onttrekken.

Tegelijk neemt de armoede door het onvolledige van de rijzing der dagloonen zeer toe. In Engeland heeft men dit, bijzonder op het land, ondervonden, waar de eigenaars, als of het kwaad zich zelf loonde, met hunne inkomsten, ook steeds de armentaksen hebben zien toenemen. Want terwijl de wet hun het voordeel toewees van de onnatuurlijke duurte van het brood, droeg zij hun ook den last op, om aan degenen, die behoeftig waren, brood te verschaffen.

Men voert bij ons als verzachtende omstandigheid aan, dat de lagere standen zich grootendeels met aardappelen voeden. Ik zoude veeleer menen, dat het een grond te meer tegen de korenwetten was. De slechte voeding heeft den ongunstigsten invloed op het volk: de ligchaamskrachten nemen af, en terwijl de werkman ongeschikt en traag wordt voor

den arbeid, vervalt hij tot eene zedelijke verworpenheid. De korenwetten zullen het gebruik van brood nog meer beperken, en waarschijnlijk het gebruik der sterke dranken, waartoe het slechte voedsel vooral aanleiding geeft, doen toenemen. Voor de nijverheid nu is het niet minder schadelijk dat de arbeider zwak en onbruikbaar is, dan dat men meer loon moet betalen. Doch het eene zal het andere niet uitsluiten; want ook de aardappelen zullen duurder worden, zoo als alle veldvruchten, die het graan, dat belast wordt, kunnen vervangen. Indien de bevolking gedeeltelijk van brood en gedeeltelijk van aardappelen leeft, zoo is hierin een waarborg in tijden van schaarschte, men kan dan tot meerder gebruik van aardappelen zijn toevlugt nemen; doch wanneer dit laatste, dit goedkoopste voedsel het eenige is, wordt bij miswas de toestand wanhopig. Wij hebben in dit opzigt Ierland waaraan wij ons spiegelen kunnen.

Het kwaad dat voor bijzondere takken van nijverheid, dat vooral voor den handel uit de korenwet te wachten staat, zal ik niet-opzettelijk ontwikkelen, dit wordt door hen, die meer dadelijke betrekking daartoe hebben, op verschillende wijzen beproefd; en ik heb mij voorgenomen om mijne zwakke poging aan te wenden in het belang van hen, voor wie gewoonlijk niemand spreekt, namelijk van allen. Ik mag echter niet onopgemerkt voorbijgaan, dat wij door een zeldzaam ge-

luk voor den graanhandel nog bevoorregt waren boven bijna alle vreemde staten, welke door onverstandige maatregelen zich de gelegenheid daartoe benomen hebben. Doch grievend is het door sommigen juist die omstandigheid te zien aanvoeren ten gunste der korenwet. Is het niet als of wij ons schaamden verstandiger gehandeld te hebben dan anderen; en als wilden wij met der daad toonen dat het bij toeval, en niet uit wijsheid is, dat wij in hunne dwalingen niet gedeeld hebben. Zoo zal ons de geschiedenis beoordeelen, indien wij thans ons zelven van den graanhandel berooven.

Wat den handel in eigene voortbrengsels betreft, zoo behoeft het geen betoog, dat elke vermindering van invoer tevens eene vermindering van uitvoer is. Wanneer wij granen van andere volken koopen is er geen twijfel aan, of zij koopen andere waren voor gelijke waarde van ons. Wanneer wij nu voortaan dat graan afweren, zullen wij noodzakelijk ondervinden, dat de voortbrengsels van onze nijverheid zoo veel minder aftrek vinden. Onder de waren, die wij nog met voordeel uitvoeren, behooren vele tot den landbouw; het zoude niet moeten bevreemden, indien wij spoedig na het invoeren der korenwet klagten vernamen, dat onze boter, kaas, meekrap, vlas, haver enz. geen genoegzame koopers meer in de buitenlanders vonden. Het is zelfs niet zonder gevaar, dat de landen, welker graan wij voortaan van de mededinging bij ons

willen uitsluiten, ook onze waren en welligt onze schepen zullen afweren.

Doch zal ten minste het stelsel van korenwetten, dat men wil invoeren, den landbouw voortaan beschermen voor die moeijelijkheden, waarover thans geklaagd wordt? Neen, het zal die moeijelijkheden menigvuldiger en wanhopiger maken. Ook hiertrent stemmen de wetenschap en de ondervinding volkomen overeen. De korenwetten, zoo als wij gezien hebben, brengen te weeg, dat de landbouw zich over slechtere gronden uitbreidt, en dus het voorregt der goede gronden en daarmede de inkomsten der eigenaars toenemen, zij verhoogen den noodzakelijken prijs der granen, dat is dien, welke vereischt wordt, om de opoffering te vergoeden, waarmede de landbouw op de slechtste gronden gedreven wordt. Doch alle de wisselvalligheden van goede en slechte oogsten blijven dezelfde, de invloed van politieke gebeurtenissen eveneens. Wanneer nu door den zamenloop dier omstandigheden de granen eenige jaren duur zijn geweest, worden de pachten en de koopprijzen even als thans daarnaar berekend, en zelfs met meer zorgeloosheid of vertrouwen, dewijl de regering als waarborg of beschermer dier hooge prijzen beschouwd wordt. Volgen dan ongunstige jaren (dat is jaren van overvloed!) zoo dalen de prijzen buiten evenredigheid, want het graan dat onder dat kunstmatige stelsel gekweekt is, past niet voor den

uitvoer; de prijzen die op vreemde markten aangeboden worden, zijn voor dat duurverkregen graan, veel meer beneden de kosten van voortbrenging, dan voor hetgeen uit andere landen wordt aangevoerd. In tijden van schaarschte wordt ook dikwijls de landbouwer onder het stelsel van korenwetten niet zoo wel schadeloos gesteld als in de landen waar de korenwetten niet bestaan, dewijl hij slechter land bebouwt of hooger pacht betaalt; en de werkelijk buitengewoon dure prijzen van zulke jaren zijn voor hem niet zoo voordeelig, als voor de landbouwers in andere landen. Terwijl dus de inkomsten der landeigenaars zeer verhoogd zijn, is het gevaar, dat pachters en latere koopers zich teleurgesteld vinden, nog toegenomen. Het op- en nedergaande tarief naarmate der marktprijzen brengt noodzakelijk te weeg dat de plotzelinge veranderingen veel menigvuldiger zijn: wanneer de prijzen gedurende eene maand hoog genoeg zijn geweest, om het regt van invoer te verminderen, kan op eens zoo veel graan worden ingevoerd, dat de daling dikwijls zeer aanmerkelijk is. Dit geeft te gelijk aanleiding tot vele misbruiken, zoo als het spelen in de granen, het aanwenden van kunstgrepen om de prijzen te doen rijzen of dalen enz.; alles geschikt om de verlegenheid waarin zich nu en dan pachters of kleine eigenaars bevinden kunnen nog te verergeren.

Dit laat zich theoretisch vooruitzien. En dat

het geene ijdele vrees is, zoo als men zoo dikwijls van de theorie vooronderstelt, bewijst ons op nieuw het land welks voorbeeld wij zouden navolgen. In Engeland heeft men het stelsel van korenwetten op de volkomenste wijze ten uitvoer gebragt; men heeft, zoo als wij gezien hebben, geene offers daarvoor gespaard; dáár onder de bescherming van regten hoedanig men bij ons nog niet zou durven in overweging nemen, moest dus de landbouw tegen die tegenspoeden voor altijd verzekerd zijn. En wat heeft er plaats gehad? Kwijning van den landbouw (*agricultural distress*) is de klagt die nergens menigvuldiger voorkomt dan in dat land. In 1804, in 1814, in 1820, in 1822, in 1824 en volgende jaren heeft de landbouw zich in groote verlegenheid bevonden; ja thans terwijl men bij ons over den nood der landlieden raadpleegt, heeft datzelfde in Engeland eveneens plaats. Doch weinigen aldaar betwijfelen meer, dat het de hooge pachten waren, en niet de kwijning van den landbouw, waarover men zich te beklagen had; bijna elk ziet in, dat de korenwetten in plaats van een kwaad weg te nemen er een hebben daargesteld, en dat nu de hulp veel wanhopiger is dan te voren. Op denzelfden tijd wordt bij ons beweerd, dat diezelfde wetten een volkomen hulpmiddel zullen opleveren (10).

In Engeland liet men zich nog door eene andere begocheling verblinden, en hierdoor was het mo-

gelijk, dat een zoo afzigtelijk stelsel, als dat waarover men zich nu in dat land schaamt, ongevoelig insloop. Men meende zich te moeten verzekeren van steeds genoegzaam graan in het land zelf te bouwen; waardoor men dan onafhankelijk bleef van vreemden, die anders den toevoer zouden kunnen weigeren of beletten, en hierdoor Engeland in den hoogsten nood brengen. Niemand verdedigt meer deze stelling: de toenemende bevolking kan niet op eens stil staan, wanneer een land geen meer graan kan voortbrengen; het misgewas kan het graanrijkste land in de noodzakelijkheid brengen om van andere landen in te voeren; en die voor een geheel land den toevoer zoude kunnen afsnijden, kan het ook wel anders ten onder brengen. Dit hebben onze landgenooten altijd zoo begrepen, en ik heb zelfs nu niet bemerkt, dat onder ons de verdediging der korenwetten op dit versleten beginsel is beproefd. Er is dus geen ander beginsel uit te vinden dan, dat de natie aan de landeigenaars hunne inkomsten moet verzekeren, of liever dat wanneer hunne voordeelen door lage prijzen der granen minder zijn, dan waarop zij gerekend hebben, hunne medeburgers dit moeten aanvullen. Wanneer heeft toch de natie die inkomsten gewaarborgd, en waarom die meer dan alle andere? Wanneer de huishuren afslaan, wanneer de berekeningen der kapitalisten mislukken, wanneer zij aktien in vreemde mijnen, in han-

delmaatschappijen, in allerhande ondernemingen; wanneer zij staatspapieren op de Amerikaansche republieken, op Griekenland enz., gekocht hebben, en zij verliezen een deel hunner inkomsten, soms hun geheel kapitaal, zonder uitzigt op herstel; wordt dan eene belasting uitgeschreven, om die kapitalisten schadeloos te stellen? Heeft nu bij den landeigenaar iets meer plaats? Hij heeft gemeend zekere renten te zullen trekken; hij heeft zijne gelden bij voorkeur besteed om land te koopen, en hij vindt zich nu teleurgesteld, hij en welligt ook zijn pachter. Is nu de natie verpligt om juist hem schadeloos te stellen en niet de kapitalisten, terwijl die hun gansche kapitaal kunnen verloren hebben, de landeigenaar alleen een deel van zijne inkomsten?

Doch neen het onregt is veel grooter. De landeigenaar heeft eene bezitting, die uit haren aard zeer ongelijke inkomsten oplevert; nu heeft de korenwet ten doel, om de ongunstige kansen op rekening der natie te brengen, en de gunstige aan den eigenaar te laten. Wanneer het graan volgens den loop der jaargetijden goedkoop zoude zijn, zal de natie gedwongen worden, het zoo veel duurder te betalen, dat de gemiddelde voordeelen aan den landeigenaar niet ontbreken; maar wanneer door dezelfde oorzaken de prijzen hoog zijn, of wanneer oorlog ons tijstert, en de voordeelen van den landeigenaar in evenredigheid van den

algemeenen nood stijgen, als de inkomsten van hem, of van zijn pachter, het dubbeld of driedubbelde van de gemiddelde bedragen, ... dan zal hem immers niemand die hooge inkomsten ontnemen. Dit is geen verdichtsel, lezers, wij behoeven niet oud te zijn, om het beleefd te hebben, en hooge prijzen hadden nog voor weinig jaren plaats (11). Hoe was het gedurende den oorlog met de huishuren, met de inkomsten van bijna alle de kapitalisten, toen het graan jaarlijks die ongehoorde prijzen bereikte? Ik ben ver af van den minsten blaam op die landeigenaars te werpen; zij hadden onbetwistbaar regt op die voordeelen, en het was geheel niet door de hooge pachten, dat het graan duur was; — hunne inkomsten waren het gevolg en niet de oorzaak der duurte. Doch even zoo heeft ook nu de natie regt, om het graan goedkoop te koopen, en op hare beurt van gunstigere omstandigheden genot te hebben. Het tegenovergestelde te beweren en toetepassen is een regt tusschen de grondeigenaars en de natie aannemen, hoedanig zelfs bij verdrag tusschen bijzondere personen niet vermag daargesteld te worden, namelijk dat, waardoor de een alle de voordeelen en de andere alle de nadeelen zoude genieten. Dit schreeuwend onregt, dat in de wet gelegen is, loopt niet zoo dadelijk in het oog, dewijl de uitdrukking van bevordering der belangen van den landbouw het wezen der wet bewimpelt, en

omdat hetgeen de natie geeft door niemand schijnt gegeven te worden. Doch wie weet hoe spoedig dit onregt zichzelf aanschouwelijk zoude maken. Het is niet meer dan de pligt der menschelijkheid, wanneer men handelt over het tehulpkomen van een klein gedeelte der natie, dat wij zoo gaarne voor schade zouden bewaard zien, zich ook het belang voor te stellen van een grooter gedeelte onzer landgenooten, wier toestand nog veel hachlijker is. De korenwet legt eene belasting op het dagelijksch brood. Elk die brood eet zal genoodzaakt zijn, het graan 22—27 ten honderd, somtijds nog meer somtijds wat minder, te betalen, boven den prijs, dien het zonder de wet zoude gekost hebben. En zoo de som, die hij met zijn gezin voor brood besteden kan, beperkt is, gelijk dit maar al te dikwijls gebeurt, zoo zal de wet hem evenredig een gedeelte van zijn brood doen missen. Wij zullen ons opzettelijk ontnemen, hetgeen als een bijzondere zegen des hemels kan beschouwd worden, om in goede jaren altans goedkoop brood te mogen eten. Dit geschiedt om aan de klagten en vorderingen der landlieden (landeigenaars) te voldoen. Doch wanneer nu schaarschte en duurte van koren en andere levensbehoeften volgen, en de stedelingen, en in het algemeen zij die het aan middelen ontbreekt, nog veel luider klagen, en beweren dat zij aanspraak hebben op dezelfde gunst. Wanneer zij zeggen: » In het belang der

» landlieden werd het brood duur gemaakt terwijl » het graan overvloedig was, men make het nu in » ons belang goedkoop terwijl het graan schaarsch » is." Zal dan eene andere wet ook aan dit verlangen voldoen? Wee indien het beproefd wierd! En toch even gelijk de landman in ongunstige jaren het vooruitzigt heeft op betere, zoo heeft dit ook de stedeling en elk die in bekrompene omstandigheden leeft. Wanneer in dure tijden de nood hem dwingt, zich van al het misbare te ontdoen, om levensmiddelen te koopen; dan troost hem het vooruitzigt dat hij in jaren van overvloed en goedkoop brood iets oversparen kan, en het verlorene aan huisraad of kleeding herstellen. De wet ontneemt hem dien troost: dure tijden kan zij niet voorkomen, doch de goedkoopheid die het evenwigt herstelt zal zij onmogelijk maken. Inderdaad eene jammerlijke bescherming.

Doch indien dit alles anders was, indien het geoorloofd en zelfs pligt was, aan de natie eene belasting op te leggen, om het te kort der inkomsten van de landeigenaars, in jaren van lage korenprijzen, aan te vullen; dan zoude het toch niet tevens een vereischte zijn, die belasting op de allerschadelijkste wijze te doen betalen, zoo dat de verliezen onberekenbaar meer bedragen dan de som zelve die verlangd wordt. Intusschen weet ik niet, of men eene belasting zoude kunnen uitdenken, die niet verkieslijk ware boven die der korenwet-

ten. Van de bestaande altans is er geene die in schadelijkheid daarmede te vergelijken is. Men zoude dus ruime keus hebben, om een minder kwaad daar te stellen dan door het invoeren der korenwet zal geschieden. Ik wil, om van andere belastingen te zwijgen, die aanduiden, welke het meest naar de rampzalige korenwets-belasting gelijkt, namelijk het gemaal. Indien de natie het gevraagde offer brengen moest, zoo zoude het, dunkt mij, veel doelmatiger zijn dit te laten betalen door opcenten op dat middel, welke toenamen naarmate der daling van de korenprijzen en ophielden wanneer die prijzen een maximum bereikt hadden; de opgebragte som konde dan verdeeld worden onder hen die graan gebouwd hadden. Het zoude dan eveneens elk die brood at zijn welke de belasting opbragt; en zie hier wat het verschil zoude uitmaken: De invordering had geene zwarigheid dewijl die opcenten met de hoofdsom inkwamen; men konde de invoer en uitvoer volkomen vrij laten, en alle onkosten en formaliteiten van het entrepot werden uitgespaard; eene nieuwe waakzaamheid tegen smokkelhandel werd onnoodig, en de handelaar had de mededinging van den sluiker niet te vreezen, eene mededinging die welligt aan de eene zijde den eerlijken handel zal doen ophouden, en aan de andere zijde de gehele werking van de wet beletten. Dat de haver en ander beestenvoeder door

opcenten op het gemaal niet zouden getroffen worden, zoude den maatregel nog vereenvoudigen, want haver voeren wij gewoonlijk uit, en van beestenvoeder te laten opbrengen, is aan de landbouwers ontnemen wat men hun langs een omweg wenscht terug te geven. De uitdeeling konde geene zwarigheden opleveren, dewijl het kadaster, dat tot rigtsnoer dient voor de opbrengst der grondlasten, ook de grondslag zijn konde voor de uit te reiken premiën. Men konde welligt bij de toekenning dier premiën ook nog regelen daarstellen die wat minder onbillijk waren, dan dat elk het meest zoude ontvangen naar mate hij het minste behoefte heeft. Men konde ook eenige omzigtigheid gebruiken om door die ondersteuningen aan den landbouw niet die verkeerde rigting te geven, die het kwaad onherstelbaar maakt, en waardoor na eenige jaren, zoo als wij gezien hebben, de belasting drie of vier maal meer bedraagt dan het voordeel dat zij aan de landeigenaars aanbrengt. Alle die voordeelen zouden, zoo ik mij niet bedrieg, deze veranderde wijze van de opbrengst aanbevelen; en daartegen staat niets over dan dat als dan de zoogenaamde bevordering der belangen van den landbouw zoude heten wat zij is: belasting op het brood. Of dit alleen nu waard is het kwaad zoo veel malen erger te maken, mogen anderen beoordeelen. Mij zoude het voorkomen een nieuw voordeel te zijn. Men zoude dan niet meer tegelijk

kunnen beweren, dat aan de natie geene nieuwe belasting kan worden opgelegd, en dat men haar zeer wel met eene korenwet kan bezwaren, zonder dat aan elkeen in het oog viel, dat men zichzelf tegensprak. Men zoude mogelijk terug gebragt worden van de misvatting, om voor kwijning van den landbouw aan te zien eene misrekening van landeigenaars of pachters, en voor eene gepaste ondersteuning van nijverheid eene zware belasting. De gevolgen dier dwaling zouden dan welligt herstelbaar zijn, nu dreigen zij bijna onherstelbaar te worden.

Terwijl ik hier eene andere wijze, om de belasting te heffen als verkieslijk voordrage, hoop ik niet dat iemand zoude meenen dat ik het beginsel zelf als eenigzins aannemelijk beschouwe. Van de andere zijde zoude ik zeer misverstaan worden, indien men uit den grooten afkeer, dien ik tegen de korenwetten uitspreek, besloot, dat ik op den landbouw en op mijne landgenoten welke zich daarmede bezig houden niet hoogen prijs stel. Dit is er verre van af, en indien iets den bloei van deze nijverheid bevorderen konde, zoude ik het zeer toejuichen; doch ik wensch haar geene middelen toe die niet helpen en die anderen, eindelijk haar zelve, schaden. Ik verschil hierin niet van gevoelen met hen, die, het meest met den landbouw bekend, het best daarover kunnen oordeelen: Serrurier, Wttewaal, Pous en andere

landbouwkundigen raden, in het belang van den landbouw, de korenwetten af. De toepassing der wetenschappelijke vorderingen, de wijziging naar den gang der behoeften en prijzen, zijn middelen waardoor alleen de heer Pous, bij eigen ondervinding, meent dat de landbouwers met vrucht kunnen blijven bouwen en hoogere prijzen afwachten. Zoude zulk eene meening juist nu, door een landgenoot van die verdiensten, bekend gemaakt, niet alle opmerking verdienen, en tegen vele klagten kunnen opwegen? (12). Doch hoe dit zij, de vraag of er onder de landbouwers zijn, welke zich van middelen van bestaan beroofd zien, en dus werkelijk den bijstand hunner landgenooten behoeven, is ontwijfelbaar van het hoogste belang; de onbestemde klagt evenwel over kwijning van den landbouw verspreidt hierover niet het minste licht. Wanneer eens het algemeene kwaad der korenwetten, oók in het waar belang van den landbouw, was afgeweerd, zoude men juist de meeste welwillendheid vinden, daar waar werkelijke nood is bijstand te verschaffen.

Hier zoude ik mijne taak voleindigd rekenen, namelijk om, zoo veel mij mogelijk was, tegen het stelsel van korenwetten te waarschuwen. Doch door hen, die ze aanraden, worden eenige redenen aangevoerd, wier ongegrondheid welligt niet algemeen in het oog valt; daarom wil ik nog met

een enkeld woord trachten het onderwerp van dien kant op te helderen. Eene gewoone klagt is, dat de vreemde granen de inlandsche verdringen. Het is als of de buitenlander ons granen voor niets leverde, zoodat de inlandsche voortbrenging geheel zoude ophouden. Bij het minste naauwkeurig onderzoek verdwijnt die vrees. In de landen waaruit wij granen bekomen, met name Pruissen en Rusland, bestaan dezelfde oorzaken van den prijs als bij ons. Het is daar eveneens niet het graan der beste maar der slechtste en afgelegenste gronden, waarmede de prijs moet overeenkomen. Arbeid en kapitaal zijn daar ook onmisbaar, doch men heeft er het voordeel van nog minder op slechte gronden te bouwen. De arbeid nu geschiedt in Rusland door lijfeigenen, en men meent, dat hierin eene groote oorzaak der lage prijzen gelegen is. In zoo ver zich de arbeider met minder belooning dan elders moet vergenoegen, zoude dit eenigzins kunnen waar zijn; doch de Russische boer leeft niet geheel armoedig, en zoo hij iets minder geniet dan onze arbeiders wordt dit verschil opgewogen door den tragen, slechten arbeid van de in slavernij levende landlieden. Het is daarom nog voordeeliger, den vrijen man, die goed werkt, ruimere belooning te geven. De ondervinding in de landen waar de lijfeigenschap afgeschaft is bevestigt deze stelling, en zij die in onze kolonien geweest zijn, zullen waarschijnlijk dit niet logen-

straffen. Ook zoude het Pruissisch graan in dit opzigt even zeer als het onze bij dat van Rusland achter staan, want Pruissen heeft alleen in het Groothertogdom Posen nog gedeeltelijk lijfeigenen. Doch iets anders. De kapitalen zijn in die landen veel schaarscher en duurder, en het vervoer is ten uiterste moeijelijk. Indien dus ten gevolge der vruchtbaarheid van den grond de noodzakelijke prijs in die landen wat lager is dan bij ons, zoo staan andere nadeelen daartegenover. Bij het vervoer gaat veel verloren; de slechte wegen maken dit van plaatsen die eenigzins verwijderd zijn van de rivieren zeer kostbaar, op die rivieren vaart het graan langzaam en dikwijls met gevaar naar de havens waar het kan ingescheept worden; en dan volgt nog eene zeereis met hare kosten en gevaren. Men zal zich dan niet verwonderen dat de prijzen, die ons te laag toeschijnen, dit eveneens doen aan de vreemdelingen; en zij moeten niet minder dan wij goede en slechte jaren dooreen nemen, om den graanbouw op denzelfden voet aan te houden. De berigten van de verarming in de Pruissische Oostzeeprovincien, treffen zaam met de klagten van onze landlieden. Indien de prijzen nog lager vielen, zouden zij waarschijnlijk tegen de kosten niet opwegen en het graan uit Rusland en de Oostzee zoude niet meer op onze markten verkocht worden. De groote landeigenaars geven dan eene andere rigting aan hunne nijverheid, zoo als reeds vele gedaan heb-

ben door schapenfokkerijen of andere takken van den landbouw bij voorkeur te beoefenen: op vele landgoederen in Rusland worden Fabrieken opgerigt, welke men vindt dat meer voordeelen opleveren. Het bewijs van dit gezegde vindt men ook daarin, dat wij uit Noord-Amerika geen graan op onze markten zien verkoopen. Evenwel is nergens de grond nog milder; en de groote rivieren leveren daar beter middel op van vervoer naar de zee dan in de meeste andere landen. In de zuidelijke Staten zijn, zoo als men weet, slaven, en dit zoude dan, volgens sommigen, ook nog eene meerdere goedkoopheid moeten te weeg brengen. Doch de zeereis is te ver, en alleen bij zeer hooge prijzen zouden zulke kosten van vervoer vergoed worden. Er zijn dus voor het vreemde koren eveneens grenzen van de goedkoope prijzen als in ons land, en die zijn met de kosten der reis waarschijnlijk niet lager dan bij ons. Men zoude verwonderd zijn, wanneer men vernam, met hoe weinig winst zich de Russische en andere grondeigenaars vergenoegen moeten, indien hun graan in ons land tot lage prijzen verkocht wordt. Het is alleen bij volstrekt gebrek van inlandsch vertier, dat zij daartoe besluiten; doch aanmerkelijk lager kunnen die prijzen niet worden. In het zuiden van Rusland, waarvan men bijzonder spreekt, zijn veel andere soorten van kultuur, welke bij lage graanprijzen de voorkeur verdienen, zoo als de tabak,

bijzonder de wijn, — ook de schapenfokkerij; welke alle meer toenemen in evenredigheid dan de graanbouw. Daarbij is de afstand en de moeijelijkheid van de vaart bijzonder uit die streken tot ons een groote hinderpaal voor dezen handel. Hoe goedkoop moet niet het graan in die provinciën zijn, als het van binnenslands naar de zeehaven, en van daar door de Zwarte zee, welligt ook nog door die van Azof, door de geheele Middellandsche zee, en vervolgens door den Oceaan tot ons kan komen, en dan nog beneden de gewoone prijzen in ons land verkocht worden. En hoe goedkoop moet het zijn in alle de landen die het voorbijvaart, en die grootendeels voor den invoer openstaan. Men beweert dat de landbouw algemeen toegenomen is, dit wil ik niet ontkennen; doch dat die toeneming grooter zoude zijn dan die der bevolking, komt mij zeer onwaarschijnlijk voor, want het is de laatste die de eerste teweeg brengt en niet omgekeerd; en dit zoo zijnde, zal die toeneming de prijzen niet blijvend doen dalen. Indien de prijzen bij uitstek hoog waren, konden wij ons verwachten op toenemenden aanvoer, welligt op uitbreiding van kultuur in vreemde landen; doch het zijn niet de zeer lage prijzen, die de bezendingen uit verre streken naar onze havens zullen lokken, of kapitalen aan nieuwe ontginningen doen besteden. De omstandigheid, dat in de laatste jaren zoo weinig vreemd koren bij ons aangevoerd is,

bevestigt, zoo mij toeschijnt, dit gevoelen. En zeer ten onregte leiden sommigen daaruit af, dat onbezwaarde invoer den graanhandel niet zoude bevorderen. Er is nog eene bemerking die men bij deze gelegenheid maken kan. De twee landen, die bijna uitsluitend graan bij ons invoeren, hebben beide een stelsel van wetgeving, bestemd om de kapitalen veel meer in de fabricksnijverheid en den handel dan in den landbouw te doen plaatsen. Rusland heeft een strenger verbodstelsel voor fabrikaten dan eenige andere staat. Het gevolg hiervan is dat de bevolking, die geen land bouwt, veel meer toeneemt dan de voortbrenging van het graan, en dat dus de gelegenheid, om het graan binnenslands te slijten, toeneemt. Zelfs Noord-Amerika heeft, zoo als men weet, deze strekking aan zijne wetten op in- en uitvoer gegeven.

Het opbrengen van belastingen in graan, dat in sommige landen zoude plaats vinden, wordt ook als doodelijk voor onzen landbouw aangevoerd. Als deze regeringen zulk graan verkoopen, hoe kunnen onze landbouwers daarmede wedijveren? Het is te verwonderen, dat men de nietigheid van dezen grond niet dadelijk gevoeld heeft. De prijs regelt zich immers naar de kosten der voortbrenging, en verandert niet door dat het graan door bijzondere personen of door eene regering ter markt gebragt wordt. Even zoo zoude men kunnen beweren dat de mijnen in Hongarije

of in het Ouralgebergte niet konden aangehouden worden, dewijl in Holland de regering metaal uitgaf, dat zij door middel van belastingen bekomen had, en waartegen het zilver en goud van die mijnen niet dingen konde. Doch er is iets anders op te merken omtrent deze granen in handen der regeringen. Zij ontvangen of koopen die op, niet om ze op vreemde markten voor half geld af te staan, maar om in de behoeften der legers te voorzien; ook om voorraadschuren in het belang der ingezetenen aan te leggen. Bijzonder vindt men dit doelmatig in de provinciën van Rusland, waar het vervoer nog zeer bezwaarlijk is. Nu heeft de schaarschte der laatste jaren doen zien, dat de voorraad, die men voor zulke gevallen bestemd had, veel te klein was, en de Russische regering is er op bedacht om voor de toekomst vollediger te voorzien. Ik wensch hier niet dezen maatregel te verdedigen of te veroordeelen; doch het komt mij waarschijnlijk voor, dat de groote aankoopen die zij welligt doen, of de opbrengsten in granen die zij bevelen zal, in jaren van grooten overvloed, de buitengewoone daling der prijzen meer zullen voorkomen dan bevorderen. En dit bevestigt mij in het vertrouwen, dat de vrees die men uitspreekt, alsof de vreemde landen, bijzonder Rusland, ons met eene onbegrensde daling der prijzen bedreigen zouden, ongegrond is. Ik beweer evenwel niet te voorspellen dat de tegenwoordige

prijzen voor geene meerdere daling vatbaar zouden zijn. Ik deel slechts mijne gronden mede, en daarover kan de lezer zelf oordeelen. Doch zeker is het, dat de prijzen thans niet buiten alle voorbeeld laag zijn, en dat de middelprijzen over eenige der laatste jaren zaamgenomen niet ongunstig afsteken bij die der vorige eeuw. Indien dus iemand de vrees blijft koesteren, dat het graan uit Odessa of Taganrok hier eindelijk allen landbouw zal onmogelijk maken, zoo komt het mij voor, dat tegen zulk een, tot nog toe geheel denkbeeldig, kwaad, vooreerst geene wetten behoeven gemaakt te worden (12). Mogt ooit eenig graansoort op den duur bij ons voor vroeger ongekend lage prijzen worden aangevoerd, zoo zoude dit met voorzigtige maatregelen tot een zegen kunnen verstrekken, en wij zouden zelfs dan allerverkeerdst handelen, indien wij door eene korenwet het goed in kwaad poogden te veranderen.

Sommigen stellen zich voor, dat door de korenwetten eene waarde zoude kunnen daargesteld worden, en eene mogelijkheid om belasting te heffen. De daadzaak is deze, dat wanneer de korenwetten bij ons in volle werking zullen zijn, de natie drie of viermaal meer zal opbrengen dan het geschenk, dat in de kas der landeigenaars overgebragt wordt; doch dat er mogelijkheid zal zijn om aan deze landeigenaars, van hetgeen zij

ontvangen, weder een gedeelte terug te doen geven aan 's rijks kas. Indien wij dit stellen op een tiende, dan zal van elk millioen gulden, dat, onder den naam van beschermend regt, door de natie jaarlijks wordt opgebragt, eene waarde verloren gaan van . . . . *f* 750,000

In de kas der landeigenaars komen. - 225,000

In 's rijks kas. . . . . - 25,000

f 1,000,000

Bij gevolg zal het voordeel voor de financien van den staat kunnen bestaan in een veertigste van hetgeen de natie opbrengt.

Men onderscheidt dikwijls, bij het behandelen van onderwerpen zoo als dit, de theorie van de praktijk, en meent dat de laatste zeer wel van de eerste verschillen kan; welligt zullen sommigen, die dit stuk niet gelezen hebben, deze onderscheiding hierop verlangen toe te passen. Wanneer men daardoor beweert te kunnen handelen tegen de voorschriften eener welgegronde wetenschap, zoo staat het verachten der theorie gelijk met het verachten van het gezond verstand. Doch somtijds is de onderscheiding zeer juist, namelijk wanneer men huiverig is, om zekere maatregelen in te voeren, die wel volgens de theorie aannemelijk schijnen, doch de proef der ondervinding nog niet hebben doorgestaan. Men vreest dan maar al te regt, dat welligt in de praktijk de uitkomst

niet zoo gunstig zijn zoude als de theorie scheen te beloven. Hetgeen door de ondervinding goed bevonden is, noemt men dan praktijk, en zoo opgevat kan de staatsman de onderscheiding niet geheel verwerpen. Doch juist in dien zin is slechts theorie aan de zijde der voorstanders van de korenwet, praktijk bij hare bestrijders. Het was eene theorie, dat zulk een stelsel van inkomende regten, die met dalende prijzen toenemen, en waartegenover bij hooge prijzen eenige uitgaande regten werden vastgesteld, meerdere standvastigheid in de waarde der granen zoude teweeg brengen, en hierdoor den landbouw ondersteunen; deze theorie had zoo veel schijn, dat velen in Engeland er zich door lieten verblinden. Doch het was eene theorie, waarvan bij naauwkeuriger onderzoek spoedig de onjuistheid konde worden aangetoond. Evenwel zij is in praktijk gebragt en zij is valsch bevonden. Die haar nu op nieuw aanprijzen en wenschen toegepast te zien, behooren tot die hardnekkige aanhangers eener theorie, welke zich niet alleen door geene redenering van hunne dwaling laten overtuigen, maar zelfs de oogen sluiten voor de praktijk die hunne theorie logenstraft. Zij daarentegen, die het onraadzame van korenwetten beweren, hebben ook eene theorie, volgens welke dat stelsel noodlottige gevolgen hebben moet; en hunne theorie is door de praktijk bevestigd.

Indien nu, behalven de ondervinding, ter ondersteuning van een gevoelen, nog kan bijdragen de meening van hen die door hunne grondige kennis, door hun achtingwaardig karakter vertrouwen inboezemen, zoo zal eveneens de vraag niet lang twijfelachtig zijn. Men raadplege de staatkundige geschriften onzer landgenooten, te beginnen met de Politieke gronden en maximen van JAN DE WIT en zijnen vriend DE LA COURT tot aan de Bijdragen tot de huishouding van den staat van GIJSBERT KAREL VAN HOGENDORP, en men zie of iemand hunner een stelsel als dat der korenwetten aanprijst. En wanneer men de werken der thans levende schrijvers over staatswetenschappen in alle landen overziet, zoude ik twijfelen of men die van een eenigen uitstekenden man zoude kunnen aanwijzen, die dat stelsel als heilzaam voor de belangen der natie beschouwt (13). Zal het des niet te min bij ons worden ingevoerd?

AANTEEKENINGEN.

1. Staatscourant 23 October 1835.

2. Het is mij wel bekend, dat in onze historie enkelde voorbeelden voorkomen van eenige belemmering van den invoer of uitvoer der granen; doch met hoe veel doorzigt en standvastigheid, en ook met goeden uitslag, onze voorvaderen zich daartegen verzet hebben, ziet men onder anderen uit de sententie van den Grooten Raad van Mechelen in het jaar 1548 gewezen, waarbij de strijd van de Staten van Holland betrekkelijk het Congié-geld op den uitvoer der granen ten hunnen voordeele wordt uitgewezen, en de vrijheid van den graanhandel tegen Karel V. als Graaf wordt gehandhaafd. Men vindt deze sententie achter het eerste deel van Luzac's Hollands Rijkdom.

3. Besluit van 6 October en wet van 4 December 1830. Zie Staatscourant van 6 December 1830.

4. Het is inderdaad onverklaarbaar, dat de stukken, welke bij die gelegenheden zijn bekend gemaakt, nu reeds schijnen vergeten te zijn. De gronden, waarop de vrijheid van den graanhandel door

de Noord-Nederlanders in het algemeen, en bijzonder door de regering, met zoo veel kracht werd gehandhaafd, zijn er volledig in aangewezen. De omstandigheden zijn thans volstrekt dezelfde als toen, alleen met dit onderscheid, dat nu korenwetten nog veel meer onraadzaam zijn, dewijl de Noordelijke provincien in dien tijd steeds uit de nabijgelegene, vruchtbare Zuidelijke provincien konden voorzien worden; terwijl nu ook die toevoer zoude afgesloten worden, en wij dus tot vermeerdering van onzen voorraad, eigene minder vruchtbare gronden zouden moeten bebouwen, waarop onze arbeid en kapitaal zouden verspild worden. Een zeer wel onderrigt vreemdeling, met onzen toestand volkomen bekend, heeft over dit onderwerp terzelfder gelegenheid een belangrijk stuk geschreven: » Beleuchtung des Kampfes über Handelsfreiheit und » Verbotsystem in den Niederlanden, gegründet auf eine Darstellung » des Getreidehandels und der allgemeinen Handelsverhältnisse. » Amsterdam bey Gebr. Diederichs. 1828. 8o." In dit werk wordt aan de standvastigheid, waarmede de regering de wezenlijke belangen van het land voorstond, volkomen regt gedaan; en naar waarde worden daarin geroemd de memorien, waaronder wij den naam van den onlangs gestorven Minister Roëll lezen. Het zoo gewigtige punt, waarom met het stelsel van zoogenaamd entrepôt de graanhandel nergens gebloeid heeft en ook niet bloeijen kan, wordt mede grondig in dit werk behandeld. Doch het schijnt dat in ons land ook dit geschrift niet gelezen of altans niet ten nutte gemaakt wordt. Zoo ver ik weet, is het zelfs nimmer in het Hollandsch vertaald. De voorstanders der korenwet verdedigen die als of nu voor het eerst daarover gesproken werd, en de redenen, die er voor schijnen te pleiten, worden herhaald, als of die niet sedert lang wederlegd waren. Met hoe veel kracht en geest is, b. v. de ongegrondheid van de meeste dier redenen aangetoond door den heer Serrurier in den Buitenman.

5. Dit onderwerp: het verschil van de inkomsten van den landbouwer en van den landeigenaar, en de oorzaak van dit laatste, heeft men in vroeger tijd dikwijls voorbijgezien; doch het is tegenwoordig algemeen erkend. Men vindt het zelfs in de populaire geschriften, zoo als in de Convertations on political Economij van Mrs. Marcet, couv. XII and XIII., (ook in het Nederd. vertaald, met aanm. van Prof. Tijdeman, uitgekomen te Dordrecht 1825) In weinig woorden vindt men het onder anderen ook in het werk van Torrens » On Corn trade. 3d Ed. 1826. p. 275." Zeer grondig is het behandeld in eenige artikelen van het Fransche dagblad Le Globe 1826 Fevr. 11, 25, Avril 8, 29, Juin 10. Onder de gewigtige gevolgentrekkingen uit deze verklaring behoort deze, dat de grondlasten geen invloed hebben op den prijs der granen. Zij zijn, of behooren altans nooit anders te zijn, dan een deel van de inkomsten des eigenaars, en deze zijn een gevolg en geen oorzaak van dien prijs. Wanneer men alle grondlasten afschafte, (zoo als in Engeland grootendeels geschied is) zoude het graan daardoor niets goedkooper worden. Het maakt dus ook geen verschil of in andere landen van waar wij graan verkrijgen grondlasten bestaan of niet; even als hun bestaan bij ons het graan niet duurder maakt zoo kan de afwezigheid daarvan elders het graan niet goedkooper maken. De prijzen regelen zich naar de opoffering die het graan kost in de ongunstigste omstandigheden, onverschillig of in de gunstiger omstandigheden de eigenaar zijne voordeelen met de regering deelt of niet.

6. Een Fransch schrijver merkt op, dat sedert het einde der zeventiende eeuw in Frankrijk doorgaans maatregelen tegen de hooge en in Engeland tegen de lage prijzen genomen zijn, en daarop laat hij volgen: » Il est curieux d'observer que, durant cette péri» ode de temps, de grandes et quelquefois désastreuses variations

» en mouvement semblable ayant eu lieu dans l'un et l'autre pays, » chacun attribua les mêmes effets à des causes contraires; dans » l'un comme dans l'autre, une législation vicieuce, en sens op- » posé, exagérait au lieu d'amortir les fluctuations de prix, origi- » nairement causées par les accidens naturels des saisons; tandis » que la Hollande placée entre deux, sous l'influence salutaire de » la liberté, jouissait pour ses approvisionnemens, d'une sécurité » que rien ne troublait, et d'un état de prix comparativement » voisin de l'uniformité." Anisson de l'Affranchissement du commerce et de l'industrie. Paris 1829. p. 25.

Zie ook Torrens l. l. p. 37. Hetgeen hij daar zegt eindigt met deze woorden: » The price of corn in Holland represented, pretty ac- » curately, its average price in Europe."

7. In Engeland berekent men de som welke jaarlijks ten gevolge der korenwetten wordt opgebragt op drie honderd millioenen gulden Zie Edinburgh Review Febr. 1822. p. 477.

Monthly Review Aug. 1820. p. 434., aangehaald door Serrurier Buitenman II. D. b 235.

8. Zie Edinburgh Review Febr. 1822. p. 477. Septemb. 1826. p. 341. Octob. 1827. p. 401.

9. Welligt meenen sommigen, dat hierin toch altijd eene vermeerdering van nijverheid zoude gelegen zijn, en altans de landbouw worden uitgebreid. Met dezen wil ik niet gaarne twisten; doch welligt kan een voorbeeld de zaak ophelderen. Indien wij wijnstokken in trekkassen planteden, zouden welligt de schoone druiven, die er van kwamen, goeden wijn kunnen opleveren; zoude het in dat geval de nijverheid niet bevorderen, indien wij den invoer van vreemden wijn verboden, en voortaan inlandschen

wijn uit de trekkassen dronken; of indien wij eene goudmijn ontdekten, doch zoo diep en zoo weinig overvloedig, dat elke dukaat op tien gulden kwam te staan; zoude het dan de welvaart niet bevorderen, indien wij de nijverheid van zulk een bergwerk beschermden door eene kleine belasting, waaruit men aan den ondernemer eene premie van zes gulden konde betalen voor elke dukaat welke de mijn zoude opleveren?

10. » The Corn Bill of 1815, which was resorted to for the » purpose of supporting our agriculture in its forced and artificial » state, only aggravated the evil it was intended to remove." Torrens p 277.

In 1820 heeft het parlement in Engeland een opzettelijk onderzoek naar den staat van den landbouw bevolen. Het berigt van het Committee is in 1821 gedrukt. Een zeer belangrijk artikel daarover is te vinden in de Edinburgh Review van Febr. 1822 p. 452. Zie ook Monthly Rev. Julij et Aug. 1821. In deze stukken zijn het nadeel der korenwetten voor Engeland, en de wezenlijke oorzaken van de moeijelijkheden waarover geklaagd werd, duidelijk voorgedragen.

Omtrent de tegenwoordige klagten der Engelsche landlieden, vinden wij van tijd tot tijd berigten in de dagbladen.

11. Men heeft berekend, dat de hooge prijzen van 1817, in het vereenigd koningrijk, vijf en veertig millioenen gulden voordeel aan de landlieden hebben aangebragt. Hogendorp bijdragen, D. IX. 425.

12. » P. Pous, gedachten over den landbouw, en hoe de landman » in ons vaderland, bij de lage prijzen der tarwe, kan blijven be» staan. Middelb. 1835."

Indien het mij geoorloofd was omtrent den landbouw, waarin ik

mijne onvoldoende bedrevenheid maar al te wel ken, iets aan de aandacht mijner landgenooten aan te bevelen, zoo zoude het dit zijn. In vroeger tijd werd er veel meer vlas gebouwd, want er werd veel meer linnen gedragen. De goedkoopheid deed in de vorige eeuw algemeen de voorkeur geven aan katoenen stoffen, zoo dat de hevigste klagten daarover opgingen, en men, in Frankrijk bijzonder, voor den landbouw en de linnenweverijen, het verbieden van alle katoenen weefsels voorstelde als onvermijdelijk, om de schrikkelijkste rampen voor te komen. Dit is algemeen bekend; doch het is niet kwaad zich daaraan te herinneren. Uit alle provinciën kwamen verzoekschriften, uit de stad Rouaan, b. v. een waarin men den nood, welke te wachten stond, met zwarte kleuren schilderde: » les enfans, les femmes, les vieillards dans la désola-» tion, les terres les mieux cultivées du royaume restant en » friche, et cette belle et riche province devenant un désert." Dat van de kooplieden uit Amiens eindigde met deze woorden: » Au reste, il suffit, pour proscrire à jamais l'usage des toiles peintes » que tout le royaume frémit d'horreur quand il entend annoncer » qu'elles vont être permises. Vox populi vox Dei." Zie onder anderen in Say Traité d'économie polit. I. 215. (5e Ed.) Zoo was het ook in andere landen, en een zeer beschaafd man in Silesie zeide mij in vollen ernst, dat, volgens zijne meening, de regering elkeen, die katoen in plaats van linnen droeg, moest laten ophangen; dan zoude de welvaart van Silesie behoorlijk beschermd zijn. Het katoen, zoo als gezegd, heeft desniettemin grootendeels het linnen vervangen; en geene Provincie van Frankrijk is in eene woestijn veranderd. Doch de goedkoopheid van het katoen was niet zoo zeer in de grondstof gelegen als in den arbeid. De werktuigen door Arkwright en anderen uitgevonden hadden dien zoo zeer verminderd, dat het onbegrijpelijk is, hoe weinig het spinnen en weven van katoen kost. Die werktuigen nu waren op het vlas niet aanwendbaar, en

daarom bleef het linnen in evenredigheid zoo duur. Dit zag NAPOLÉON zoo wel in, dat hij een millioen franken beloofde aan hem, die zoude uitvinden, om het vlas door werktuigen in het groot, even als het katoen, te spinnen. Thans is dit uitgevonden; men spint niet alleen, maar men weeft ook het vlas met werktuigen, welke door stoom in beweging gebragt worden. Er is, dunkt mij, veel waarschijnlijkheid, dat hierdoor het linnen zeer in prijs zal dalen, en op nieuw in gebruik komen waar het was afgeschaft; want voor veel gebruik is linnen, wanneer de prijs niet zeer verschilt, verkieslijk. Zoude dit niet de gelegenheid aanbieden, om in ons land met vrucht den vlasbouw uit te breiden, en daardoor gedeeltelijk den min voordeeligen tarwbouw te vervangen; ja zelfs om aan die nieuwe fabrieksnijverheid deel te nemen. Zij is algemeen nieuw en, indien wij ons door de vreemdelingen niet laten voorkomen, kan welligt thans het opregten van linnenweverijen eene bron van winst opleveren, even als het ontijdig aanhouden daarvan te voren eene oorzaak van verlies zijn moest. De nijverheid kan alleen bloeijen door zich in overeenstemming te houden met de vorderingen der kunsten en met de behoeften der verbruikers. Zij moet bij zich zelf trachten die hulp te vinden welke zij zoo vaak ten onregte van de regering verlangt. Deze kan somtijds belemmeringen uit den weg ruimen; zeer zeldzaam kan zij meer voor eenigen tak van nijverheid doen dan ten koste van andere.

12. De vrees als of regelmatig uit verre landen, vooral uit Rusland, graan zoude kunnen aangebragt worden, hetwelk de mededinging voor inlanders onmogelijk zoude maken, is reeds dikwijls ter sprake gekomen, bijzonder ook in Engeland, en men heeft bij de onderzoekingen in het parlement naauwkeurig acht daarop geslagen. De berigten over den toestand der landen, bijzonder in het Zuiden van

Rusland, hebben die vrees doen vervallen, welke ook inderdaad nog altijd slechts in de bespiegeling bestond. Men vindt belangrijke mededeelingen daarover in Jacob's Report on the Trade in Corn and on the Agriculture of the North of Europe. Printed bij order of the House of Commons 1826; en Tracts relating to the corn trade and corn laws: including the second report ordered to be printed by the two Houses of Parleament, bij W. Jacob, Lond. 1828. Men zie ook M. Culloch's Dictionary of Commerce etc. op het woord Corn laws and Corn trade; Edinb. Rev. Sept. 1826. p. 319.

Zoo ooit zulk eene vrees verwezenlijkt werd dan zouden gewis korenwetten het ongeschiktste middel zijn, om bij die gelegenheid aan te wenden. Indien wij b. v. steeds zeer goedkoop uit Odessa tarwe konden bekomen, zoo zoude het wijs zijn zich dat voordeel ten nutte te maken, onzen landbouw daarnaar te wijzigen, andere vruchten voort te brengen, die elders niet goedkooper zijn; en liever, als het noodig was, de landeigenaars te hulp komen, om die wijziging aan den landbouw te geven, dan op den duur meer voor de tarwe te betalen dan behoefde, en zonder dat dit meerdere door iemand genooten werd. Den natuurlijken loop der nijverheid te volgen, de overgangen gemakkelijk te maken, en de voorbijgaande nadeelen daarvan te verminderen, dit bevordert de algemeene welvaart; zich tegen dien natuurlijken loop te verzetten, dien te willen ophouden of zich aan zijnen invloed te onttrekken, is een ongelijken strijd voeren, waarin de overwinning zelf verlies zoude zijn. Men denke slechts aan trekschuiten, postwagens, stoombooten werktuigen, en wat des meer is.

13. Ik ben ver af van in onderzoekingen als deze op het gezag van anderen te willen oordeelen of zien oordeelen; doch het mag ons eenigzins bevestigen in de overtuiging der waarheid van ons gevoelen, wanneer wij eene volkomene overeenstemming vinden

bij hen, die algemeen als bevoegde regters over zulke onderwerpen beschouwd worden. Dit nu heeft bij uitnemendheid plaats met betrekking tot de korenwetten. Die geen onder de schrijvers, welke het meest overhelt, om de tusschenkomst der wetten in de belangen der nijverheid goed te keuren, en welke ook meer om zijne uitstekende bedoelingen dan om de juistheid zijne redeneringen hooggeschat wordt, Sismondi, spreekt echter van de korenwetten op deze wijze: » l'Angleterre a des lois destinées uniquement à renchérir le » prix des blés. Ces lois, dont une moitié du peuple anglais de» mande aujourd'hui l'abolition, avec une irritation profonde contre » ceux qui les maintiennent, dont l'autre moitié demande le main» tien avec des cris d'indignation contre ceux qui veulent les » abolir; ces lois sur lesquelles le ministère est divisé, sur lesquelles » le parlement, composé surtout de propriétaires tremble de pren» dre un parti qui pourrait faire éclater des convulsions violentes;" etc. Système d'Econ. pol. 2e Edit. I. 251.
